

Zwemvijvers, een niet te stoppen trend

Zwemmen in zijn eigen vijver is de droom van velen. Het is duidelijk dat men niet in om het even welke waterpartij kan zwemmen. Er dienen regels gerespecteerd te worden maar zij die een biologisch zwembad in hun tuin bezitten zijn er heel erg tevreden over. Ecologische zwembassins zijn vriendelijk, zowel voor de mens als voor de natuur. Er worden geen chloorderivaten toegevoegd en erin zwemmen is aangenaam, heel anders en erg relaxerend. Alles wijst erop dat deze trend zich nog meer zal verbreiden

Echt nieuw zijn de speciaal voor zwemmers ingerichte vijvers niet. Hun oorsprong is te zoeken in landen als Australië en de Verenigde Staten. In Europa zijn het vooral Oostenrijk en Duitsland die de trend hebben ingezet en nog altijd een soort 'voorbeeldfunctie' hebben. In deze landen werden onlangs enquêtes gehouden. We leren er uit dat de vraag naar zwemvijvers ook in deze landen nog altijd stijgt.

Een keuze

De grondpercelen waarop tegenwoordig wordt gebouwd zijn veelal kleiner dan voorheen. Vaak moet er een beslissing genomen worden: of een zwembad, of een vijver. Pa zou graag een koivijver laten aanleggen maar ma en de kinderen zouden liever zwemmen in eigen tuin.

Zwemvijver en vijverzwembad zijn een tussenoplossing waarover de leden van het gezin gemakkelijk tot een consensus komen. Als sommige gezinsleden bang zijn van het kleinste waterdier of vies van een springende kikker, dan is een zwemvijver niet de juiste keuze, een biologisch zwembad ook niet. Ook in een biologisch zwembad komen allerlei levende wezens terecht die er zich kunnen in ontwikkelen en voortplanten. Het zwemgedeelte blijft een stukje van de levende natuur en een bordje ophangen met 'verboden voor amfibieën' heeft geen enkele zin. In een klassiek zwembad vallen ook diertjes maar ze kunnen er door het gehalte aan chloorderivaten niet in overleven en worden verwijderd door schepnet en

skimmers. Bij echte zwemvijvers heeft men als de bader echt te maken met de aanwezigheid van allerlei levende wezens, van libellenlarven en slakken over kikkervisjes tot watersalamanders. Er zitten ook micro-organismen in maar die zijn onschuldig voor de baders (het is wel badwater, geen drinkwater). De situatie is te vergelijken met zwemmen in de zee of in een meer, die zitten ook vol levende wezens. De gezinsleden moeten voor zichzelf uitmaken of een zwemvijver iets voor hen is.

Aanvaard door de wetenschap

Het filteren van de zwemvijver gebeurt op een biologische manier. Er is een open zwemzone en er zijn beplante zones. De moerasplanten en een zone van biologische filtratie garanderen een gezond en zuiver water. Soms voorziet men een UV-straler om het water nog meer kristallijn te maken.

Biologisch filteren betekent reinigen met behulp van bacteriën. Deze bacteriën gaan afvalstoffen omzetten in door planten opneembare moleculen. De planten verbruiken deze stoffen voor hun groei. De cirkel wordt zo gesloten. Het systeem van biologische filtratie werd door onder andere de Oostenrijkse en Franse overheid aanvaard voor toepassing in openbare zwembaden. Dat is zeker geruststellend. De analyses tonen aan dat het niet nodig is het water "steriel" te maken met chemische middelen om een "gezond" water te bekomen. Ook op bacteriologisch niveau is er geen probleem. Een groot voordeel van biologische filtering is dat het eigenlijk gaat om een trage filtering. Dat betekent minder energieverbruik en dat scheelt beduidend op de energiefactuur. De pompen draaien continu, dag en nacht. Eén of meerdere oppervlakteskimmers worden vaak toegepast. De

bedoeling is immers dat het water echt uitnodigt om erin te springen.

Een groot deel van de vervuiling die in een vijver terecht komt doet dat van buitenaf. Volgens Amerikaanse onderzoeken gaat het bij siervijvers en zwemvijvers in de meeste gevallen zelfs om 80 % van de vervuiling. Bladeren, stuifmeel, zaadjes, zand, leemdeeltjes maar ook dode insecten, pluimen en ander materiaal waaien in de waterplas en gaan eerst drijven. Daarna zinkt het materiaal en zorgt voor ongewenste aanrijking van de vijver. Een skimmer zorgt ervoor dat alle onreinheden die op het wateroppervlak terechtkomen zoals pollen, blaadjes, zaadjes en dergelijke weggezogen worden. De beste skimmers zijn voorzien van een grote, eenvoudig uitneembare filterkorf, voor een gemakkelijk onderhoud.

Waterdichting best zwart

De kleur van de waterdichting is verschillend. Bij zwembaden is die meestal licht getint (lichtblauw, lichtgroen, lichtgrijs). Bij zwemvijvers maakt men bijna altijd gebruik van zwarte, of bijna zwarte folie. Dat heeft verschillende

redenen waarvan de meest belangrijke zijn: de hogere levensduur, opsorpen van warmte en het esthetische. Vijvers met een zwarte waterdichting zijn mooier, zien er natuurlijker uit en de reflecties van planten en omgeving zijn er het meest spectaculair. Terwijl klassieke zwembaden actief verwarmd kunnen worden is dat niet het geval met zwemvijvers.

Passieve bijverwarming in de zomer kan wel (zonnepanelen). Zwarte EPDM rubberfolie gaat uitzonderlijk lang mee (vele tientallen jaren). De zwarte bodem zorgt voor opsorpen van zonnewarmte.

Dat betekent 1 à 2° Celsius graden winst wat betreft de watertemperatuur ons klimaat. Dat scheelt en het is gratis. Een ander niet te versmaden voordeel is de matgrijze kleur. Het rubbermembraan blinkt niet zodat zichtbare stukken niet opvallen. Dit is zeker van belang tijdens hete droge periodes

wanneer het water snel verdampt. Rubberfolie voelt zacht en aangenaam aan tegen de huid.

Wanneer er een zacht beschermvlies achter ligt is het zachte gevoel nog meer uitgesproken. EPDM rubberfolies hebben trouwens een uitzonderlijk lange levensduur. De beste gaan in ons klimaat meer dan 50 jaar mee.

De folie kan in één stuk geplaatst worden maar kan ook tegen betonnen wanden geplakt worden en de naden kunnen ter plaatse gerealiseerd worden met de methode van koude vulkanisatie. Zo voldoet dit materiaal ook voor de meest veeleisenden die geen vouwen aanvaarden. De aansluitingen kunnen zowel op betonconstructies als rechtstreeks op kunststof buizen, verlichtingsarmaturen en dergelijke. Bij zwembijvers is dit vaak belangrijk.

Onderhoud

Een zwembijver (zeker eentje met een matzwarte waterdichting) vraagt minder reiniging dan een klassiek zwembad maar vergt toch een minimum aan onderhoud. Ondanks het erin heersende biologisch evenwicht zal er zich afzetsel vormen op de bodem. Dat is normaal. Men hoeft er zich geen zorgen over te maken. Sommige baders trekken zich niets aan van bezinsel, andere willen een kraaknet zwembedeelte.

Een vijverstofzuiger kan een nuttig hulpmiddel zijn. Oppassen met een aantal types van "volautomatische stofzuigers", die zich zelf voortbewegen op de bodem. Ze kunnen een gevaar opleveren voor de waterdichting wanneer ze op een of andere manier geblokkeerd blijven. Zeker de types met roterende borstels moeten met argwaan bekeken worden. Er zijn "manuele" en "wandelende" types die geen gevaar opleveren voor de waterdichting.

Het is erg belangrijk hevig bladival te vermijden in de herfst. Een fijnmazig vijvernet, dat men over het geheel van zwembzone en moeraszone spant, biedt een oplossing. Tijdens de maand oktober wordt het over de zwembijver gespannen. De eerste week van november kan het net terug weggehaald worden. Mooi is het niet maar wel efficiënt. Wanneer de zwembijver uitgerust is met skimmers hoeft de afdekking met een net niet echt. Droge en afgestorven plantendelen worden minstens eens per jaar afgesneden. In de praktijk zal dit meestal in het najaar gebeuren. In de lente zou ook kunnen (is de regel voor een gewone vijver) maar onder andere omdat het bij zwembijvers vooral gaat om irissen is afknippen in de herfst meer aangewezen. Een deel van de organische massa wordt zo afgevoerd.

De weggehaalde stengels en bladeren komen op de composthoop. Som worden de irissen zelfs tweemaal per jaar afgesneden, een keer in de vroege zomer en een keer in de herfst.

Meer luxe

Ook zwembijvergebruikers zijn meer en meer op luxe gesteld en wensen een zwemparadijs voorzien van de nodige voorzieningen. Een - ietwat - verwarmde zwembijver is echte verwennerij voor de meest veeleisende (zwem) vijver bezitters. Het zwembseizoen wordt beduidend in tijd verlengd en ook wanneer het weer in de zomer wat tegen zit kan men comfortabel zwemmen in het aangenaam aanvoelende water. Water verwarmen op klassieke wijze vraagt echter veel - dure - energie. Gelukkig kan ook deze echte luxe nu met minder energie. Men kan een warmtepomp installeren. Het principe rust op het gegeven dat er minder energie nodig is om koude op te wekken dan om warmte op te wekken. Voorheen waren warmtepompen erg duur, vaak té duur. Gelukkig is daar verandering in gekomen. Zeker de lucht-water warmtepompen zijn betaalbaar.

Een lucht-water warmtepomp is bovendien vrij eenvoudig te installeren en kan ook toegepast worden bij bestaande installaties, de andere types zijn alleen interessant bij nieuwbouw. Het enige nadeel van het systeem lucht-water is dat dit een iets minder rendement geeft midden in de winter. Voor zwembijvers is dit echter van weinig belang, omdat die toch niet midden in de winter gebruikt worden. De warmtepomp wordt buiten opgesteld en moet dus weersbestendig zijn, daarom is roestvrij staal het meest aangewezen. Het systeem moet beveiligd zijn tegen bevriezen (automatische ontthooing). De 'speciale warmtedragend medium' moet van het juiste type zijn om een goed rendement te garanderen.

(R417A is bijvoorbeeld erg geschikt). Als men de besparingen die men op de energie zal maken in rekening neemt dan is een warmtepomp op wat termijn een erg renderende investering.

